

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

In II. III. IV. Præceptum De Juramentis, Votis, Observatione Festorum, & Jejuniorum, ac obligatione Pietatis & Observantiæ erga Majores: Charitate & Misericordia erga proximum. Pars III.

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Sectio I. Voti Natura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60022)

cultas, nubes, tempestates &c. directe
 moventes sese, vanum est, & superstitiosum
 tales res aut omninò seipsas movere non possunt
 saltem non ex intentione ad nocendum: neque
 quenter ad adjurationem à suo motu possunt
 re. At verò licitum, & sanctum est, easdem
 rationabiles adjurare indirectè, tanquam
 alio, utpote Deo, Angelo, dæmone: ita ut
 adjuretur, aut deprecative ipse Deus, vel
 ut tale malum avertat, aut tale bonum con
 talem creaturam; aut imperative dæmon
 tales res malum inferat. Atque ita sanè intel
 sunt Exorcismi Ecclesiæ directè ad res irritas
 saltem, aquam, herbas, tempestates &c. vide
sit. lib. 2. c. 24. a. n. 37. & Tamb. lib. 3. De

CAPUT II.

De Voti natura, materia, obligatione & transgressione.

Votum variè accipitur: 1. Apud Graecos accipitur pro quovis bono desiderio. *Prov. 31. quid dilecte votorum meorum id est desideriorum.* Et in Canone Missæ: *Tibi que vota sua:* id est, pia desideria, preces. 2. Apud Aristas votum significat suffragium, vel calculationibus, vel consiliis. 3. Apud Theophrastum proprie, & strictè votum significat promissa Deo factam. *Eccl. 5. Si quid vovisti Deo, non vis reddere: displicet enim ei infidelis & perjurus.*

missio. Psal. 49. *Redde altissimo vota tua*, & alibi
 passim. Et hoc modo votum est actus specialis vir-
 tutis Religionis Deo debitum cultum exhibentis:
 etenim maximè spectat ad cultum Dei, hominem
 speciali promissione, & velut lege privatâ se alligare
 Deo suo, ad aliquid bonum in ejus obsequium præ-
 standum: idque intuitu, & vi promissionis Deo fa-
 ctæ exequi reipsa. Itaque emissio voti quidem, seu
 actu aliquid vovere, est solum in consilio, & in nul-
 lo præcepto: at verò voti impletio, seu actu exequi
 id, quod quis spontè voverat, est de præcepto divi-
 no, naturali, & positivo, & specialiter de secundo
 Præcepto Decalogi: *non assumes* &c. gravissimè
 autem abutitur divino Nomine, qui ipsi Deo vo-
 vit, & id implere negligit: quod suo loco pate-
 bit amplius. Jam ergo hoc Capite per quatuor Se-
 ctiones videbimus 1. voti naturam. 2. materiam. 3.
 obligationem. 4. divisiones, & transgressiones.

SECTIO I.

Voti Natura.

SUMMARIUM.

2. *Votum est promissio deliberatè facta Deo de meliori bono.*
3. *Essentialiter debet esse promissio vera. Unde*
4. *Voluntas promittendi, & se obligandi est essentialis voto, ita ut verba voti sine tali animo prolata non sint votum,*
5. *Sic etiam si proferens verba voti, habeat quidem voluntatem aliquid promittendi, ignorans autem, voto annexam esse obligationem, non facit votum.*
6. *Secus, si sciat iis verbis, seu voto annexam esse obligationem.*

7. Si votens habet voluntatem promittendi, & se obediendi non tamen implendi, votum adhuc valet.
10. Ad votum validum itaque requiritur intentio promittendi, & se obligandi, non quidem necessario explicita, sed
11. Sufficit actualis implicita in conceptu confuso;
12. Etiam virtualis tantum;
13. Non verò solum habitualis;
14. Minus interpretativa, & indirecta tantum.
15. Uque ad n. 20 quid præsumendum, quando dicitur an votens habuerit veram intentionem promittendi se obligandi;
20. Promissio voti essentialiter debet esse deliberata, & ratione perfecta;
21. Tantà scilicet quanta requiritur ad peccatum mortale;
22. Unde invalidum est votum, emissum ex motibus vel secundò primis.
23. In dubio deliberationis sufficientis, quid iudicandum;
25. Totum essentialiter debet esse promissio voluntatis;
26. Irritum est omne votum factum ex ignorantia, vel dolo versante circa substantiam rei promissam;
27. Secus si ignorantia &c. versetur solum circa accidentia rei promissæ.
28. Quid de votis metu extortis?
30. Votum essentialiter debet esse promissio ipsi Deo. Usque ad n. 35.

ASSERTIO I.

Votum rectè definitur *Promissio deliberata Deo de meliori bono.* Omnes cum S. Th. 2. 2. q. 88, a. 1. Scoto 4. dist. 48. Quod aliqui addunt: *cum intentione se obligandi*: jam essentialiter includitur in ipsa voce *Promissio*, ut patebit. Votum ergò ex parte actûs essentialiter quatuor requirit: ut sit *promissio vera, deliberata, voluntaria, facta Deo.* Explico seorsim.

Votum
gand
nimiru
urpote
ratur.
Ratio
homo
gat De
legis c
voti or
vis fir
dit ali
gandi.
promi
agend
volunt
fed tan
enim p
gario p
inde li
bonum
propo
diu ab
ficatur
ne. U
dit Ale
ne (ang
re, hac

§. I.

Promissio vera.

Votum essentialiter debet esse vera promissio, hoc est, voluntas firma, & constans sese obligandi ad aliquid agendum, vel omittendum: ita nimirum ut ex tali promissione ad Promissarium, utpote ipsum Deum, obligatio, & quasi jus acquiritur. Ita omnes Theolog. & Canonista unanimiter. Ratio est: quia votum est quædam lex privata, quam homo suâ sponte sibi imponit, eâque se obligat Deo: intentio autem obligandi est de essentia legis cujuscunque &c. Excluduntur ergo à ratione voti omnia proposita simplicia tantum, quantumvis firma, & sancta, quibus simplex voluntas intendit aliquid facere absque intentione se ad id obligandi. Jam notas discrimen inter propositum, & promissionem: Propositum enim est voluntas aliquid agendi in futurum simpliciter: Promissio est etiam voluntas aliquid agendi, vel omittendi in futurum, sed tanquam debitum, seu ex obligatione: definitur enim promissio: *deliberata & spontanea fidei obligatio facta alicui de re bona, & possibili.* Ac proinde licet millies firmissimè proponas, hoc vel illud bonum opus ad honorem Dei præstare; hoc tamen propositum nunquam constituetur votum, quamdiu abest voluntas se obligandi, prout aperte significatur *c. litteraturum, de voto, & voti redemptione.* Ubi cuidam Magistro consulenti ita respondit Alexander III. Pontifex. *Cum ex quadam missione sanguinis nimis fuisses mortis horrore perterritus, hac verba protulisti: non diu hic morabor: pro-*

170 *Tract. III. In II. Præcept. Decal. Cap. II.*
ponens in animo, quod Religionis habitum
aliquando suscepturus. Tibi igitur respondeo
quod si plius non est in voto processum, rati
judicari non poteris, si non impleas, quod
Sic Pontifex, manifestè significans solo propo
quantumvis sancto, non constitui votum: qui
etiamsi non habeas propositum, seu volun
aliquid faciendi, si tamen id seriò Deo prom
voti reus eris, ut mox patebit. Ubi nota tri
in votis voluntatem, seu intentionem distingui
se, *promittendi, se obligandi, & implendi promissum.*
Hoc ultimum propositum est. Pono breves
lutiones.

RESOLUTIO I.

4 **V**oluntas *promittendi & se obligandi* est
tialis voto, cum sit essentialis omni pro
fioni. Simpliciter ergo nullum est votum, cum
exteriùs solùm profert verba votum significat
absque omni animo, ac voluntate promittendi
obligandi se, sed solùm aut per modum propo
desiderii pii, aut joci, vel etiam mendacii.
hïc ratio formalis voti, scilicet promissio, deest
consequenter ullam inducit obligationem ex
Religionis ex se, sed solùm quando tunc per acc
ut superiùs de juramentis dictum. Quòd
proferens verba voti, habeat quidem voluntatem
aliquid promittendi, sed non habeat voluntatem
vel intentionem se obligandi, iradistinguentur
I. Siquidè ita faceret ex ignorantia, quia nimirum
nesciret voto, seu promissioni tali esse ante
obligationem, si ve deinde solùm negativè se ha

nullum eliciendo actum volendi se obligare, sive etiam positivè excludendo voluntatem obligandi, & eliciendo actum contrarium nolendi se obligare tali voto, vel promissione à se facta; nullum erit, & irritum votum in omni foro, in quo ejus ignorantia constat. Ita communis DD. Suar. l. 1. de vota c. 5. n. 3. & 7. Sanch. lib. 4. moral. c. 1. n. 27. Laym. lib. 4. tract. 4. c. 1. n. 2. alii apud ipsum. Ratio est: quia ignoti nulla voluntas: & error circa substantiam rei vitiat actum: atqui intentio, seu voluntas se obligandi est de substantia voti validi, & obligationis; ergo eam obligationem ignorans, & consequenter nullo modo directè, vel indirectè eam volens, vel intecedens, aut etiam positivè excludens, destruit essentiam voti, & invalidum reddit, sicut & in quacunque alia promissione, vel contractu.

II. Si quis autem proferens verba voti aut volens promittere, simulq; conscius obligationis ex tali voto vel promissione exurgentis, solum se negativè haberet, non eliciendo actum volendi se obligare, &c. votum omninò valebit & obligabit: talis enim eo ipso, quò voluntariè emittit votum conscius obligationis, virtualiter, & implicitè etiam censetur intendere, ac velle ipsam obligationem: quòd si verò talis conscius obligationis voti ex mera malitia vellet quidem promittere, sed positivè nollet se obligare, vel obligari: tunc probabiliùs votum esset rursus nullum, & invalidum; quia contraria illa voluntas positiva destruit quid essentiale voti, scilicet intentionem se obligandi, consequenter votum annullat. Est enim votum lex privata, quam sibi quis
Dei

in Dei obsequium imponit: lex autem non ob
ultra imponentis intentionem; ergò si obliga
nem à te excludas, non eam contrahis.

RESOLUTIO II.

7 **C**UM habet vovens voluntatem promittendi se obligandi, sed non habet voluntatem intentionem votum implendi, etiam positive voluntate contraria non implendi, seu prævaricandi illud, votum nihilominus erit validum, & obligatorium, etsi graviter illicitum, pro ratione rariæ. Communist. DD. cum Navar. *Man. c. 12. Sanch. l. 4. Moral. c. 1. n. 23. Laym. cit. c. 1.* Ratio est: quia sicut obligatio aliquid faciendi ipsa executio sunt valde diversa, nec ad substantiam ejusdem contractus concurrunt, ita etiam intentio obligandi, & intentio implendi, diversa sunt: ut dicimus requiri ad votum validum; hanc ad illicitum tantum. Quemadmodum enim aliquis ad voto castitatis v. g. de facto adstrictus, potest tamen illam non servare: ita sine dubio fieri potest, ut veram habeat intentionem adstringendi se ad castitatis, & simul voluntatem eam quandoque non servandi, etsi malitiosissime, attamen valide. Alii ordinatus Sacerdos, animo tamen non dimittendi concubinam adeoque non servandi castitatis votum, si in matrimonium nexum, non valide emittet illud votum: aut presbiter in Religionem aliquam, solum ut præbendam fruatur, que animo illius statum observandi, non fieret de Religiosus: quæ apud omnes absurda sunt.

8 *Nec obstat*: quòd votum alioquin ex objecti specie sua opus bonum, hic individuo obgra

circum
tiosus
gloria
votum
lidum
de re
Deo,
est: ead
cito
notat
Ne
re vot
sum;
Deus
seu ob
prom
& præ
& neg
ne vo

A
ligan
virtu
tantu
inten
vove
missio
neces
I. S
confu

circumstantiam simpliciter fiat actus malus, & vitiosus. Sic enim etiam si quis ex motivo vanæ gloriæ vovit eleemolynam, vel continentiam, &c. votum vitiosum est propter superbiam, attamen validum est, & obligat ex virtute Religionis; quia est de re licita & bona: & licet ipsum votum dupliceat Deo, res tamen voto promissa ei placet, & accepta est: eadem rationem, quia supra de juramento illicito tamen emissio de re licita, dictum est: ut bene notat Laym. cit. lib. 4. c. 1. n. 2.

Nec obstat rursus si dicas: Deus debet acceptare votum: at non posset acceptare tale votum vitiosum; ergo nullum est votum. *q. disting. minorem.* Deus non posset acceptare tale votum ad debitum, seu obligationem: *nego minorem.* Est enim vera promissio. Non posset illud acceptare ad meritum, & præmium, quia malum est: *concedo minorem:* & nego conseq. neque enim opus est tali modo omne votum validum acceptari à Deo.

RESOLUTIO III.

AD validum porrò votum requiritur; & sufficit ejusmodi intentio promittendi, & sese obligandi, aut actualis, explicita, aut implicita, aut virtualis: non item habitualis, vel interpretativa tantum. *Omnes.* Optima quidem, & certissima est intentio actualis explicita, & formalis, ut cum quis vovens actu, & explicitè vult se suo voto, vel promissione obligatum Deo: at certè non requiritur necessariò: sed

I. Sufficit intentio actualis implicita in conceptu confuso: ut si, etiam si actu ignorans, vel non cogitans

tans

tans obligationem voti, ideoque eam explicitè non potens, ea tamen intentione proferas verè ti, quàm cæteri proferunt, vovent, vel promittit, eo ipso implicitè intendis te obligare sicut et. Quod maximè verum est, cum quis actu suo aut saltem dubitans, vel utcumque apprehendit obligationem voti, nihilominus voluntarie et votum, seu verba voti profert; eo ipso etiam implicitè vult ejus obligationem, quam scit, vel credit, aut saltem advertere deberet voto annexam, explicitè non exerceat actum volendi se obligari, seu intentionem explicitam obligandi se.

12 II. Sufficit intentio virtualis tantum, scilicet præcedentis intentionis actualis habitæ, & non revocatae adhuc virtute perseverans in operatione morali, ut nimirum verè vi illius præcedentis intentionis modò fiat votum v.g. Novitius hodie non habet deliberatam, ex ressam & actualè voluntatem votendi, seu Professionem emittendæ, vi hujus intentionis postea tempore congruo comparat, ad Altare accedit, aliasque præviam ceremonias obit, interim, ut solet fieri, circa vestrastrahitur, angitur, aliis attendit, & tandem Professionis ex tabula profert mente omnino abstractus, nullam amplius actualem habens intentionem votendi, & se Deo ita obligandi; valida enim non manet Professio, ac votum solemne: quia reverè intentio virtualis perseverans in operatione moraliter, reverè enim vi illius præcedentis intentionis non revocatae sit præsens votum, vel Professio in hoc ac manente in statu operandi moraliter. Cupimus

virtual
Sacrosancti

III.

mirum

nullo

ut vi il

tum, ve

propos

no, ve

erit vo

luntari

IV.

va, &

sed in

modo

sa aliq

ebriur

tere, et

in ebr

ta eru

quia a

liter r

tas, q

nulla e

missio

tere: i

quom

volitu

aliasq

bitur i

virtualis intentio etiam sufficit ad Confectionem Sacrosanctorum Sacramentorum.

III. Non sufficit intentio habitualis tantum nimirum antea quidem habita, & non revocata, sed nullo modo perseverans in operatione morali, ita ut vi illius intentionis præhabitæ minimè fiat votum, vel opus præsens, sed aliunde: ut si hodie manè proposuisti vovere in crastinum, & postea in somno, vel plene ebrius verba voti enunties, nullum erit votum omnium consensu; quia nullum est voluntarium actu, vel virtute, sed merè est habitum.

IV. Multò minus sufficit intentio interpretativa, & indirecta tantum; habita scilicet non in se, sed in alio: quando nimirum votum nunquam ullo modo in se directè, sed solùm indirectè in sua causa aliqua est volitum: v. g. aliquis expertus scit se ebrium multa Deo vovere, vel hominibus promittere, etiam juratò: nihilominus postea se inebrians, in ebrietate vovet, jurat, promittit, &c. nulla, & irrita erunt illa vota, vel juramenta, nec iis obligabitur: quia ad votum, vel promissionem validam essentialiter requiritur vera, & libera se obligandi voluntas, quæ cum in ebrio desit, votum, vel promissio nulla est. Secus est de homicidio in ebrietate commisso à præsciente se ebrium solere rixari, & percutere: homicidium enim, cum in actione externa, quomodocunque voluta consistat, etiam indirectè volitum, verum est homicidium, irregularitatem, aliàsque pœnas inducens, ut ex professio explicabitur suo loco.

RE-

RESOLUTIO IV.

15 **Q**Uando oritur dubium, an quis habuerit intentionem ita promittendi, & se obligare adeoque an verum votum emiserit; an verò habuerit simplex propositum aliquid faciendum, & promittendi; observandæ sunt sequentes Regule De quibus

I. Quando quis adhibitâ debitâ diligentiam generali, absolute dubitat, an emiserit verum votum, an verò simplex solum propositum conceperit, non obligatur voto: quia tunc melior est conditio promittentis possidentis suam libertatem: & in tali casu non præsumitur factum; nisi aliunde oriatur præsumptio: ex communi recepta doctrina in tali casu non esse

16 II. Quando quis certus est se emisisse verba seu deliberatè protulisse verba verum votum, nec de veram promissionem significantia; v. g. *Pro DEO, & B.V. MARIÆ servare castitatem* adhibitâ tamen diligentiam, dubitat, utrum habuerit intentionem, seu voluntatem sufficientem ad obligandum, votum obligat: quia tunc melior est conditio voti possidentis suam obligationem: nam qui deliberatè proferens verba significantia votum, promissionem veram, semper præsumitur habere voluntatem promittendi, & se obligandi; enim præsumitur dicere, quod in corde non nisi aliunde probetur oppositum: ideoque si jam spoliavit se suâ libertate & voto succedat. Ut plurimis citatis latè, & optimè probatur in l. 1. de Matr. disp. 9. a num. 13. & lib. 4. c. 1. n. 13. Ubi tamen rectè addit: quòd si in tali casu

bio positivo pro utraque parte essent rationes æquè
 probabiles, quin etiamsi probabiliores essent pro
 parte opposita, seu pro ipso voto, dubitanti tamen li-
 berum esse resolvere se non obligari voto, sequendo
 nimirum sententiam verè, etsi minùs probabilem.

De quo latius suo loco.

III. Cùm quis scit se mente, vel ore protulisse
 verba, quæ suapte naturâ non significant votum, seu
 promissionem obligatoriam, sed solùm propositum:
 v. g. *Domine Deus in tui honorem hoc faciam,*
& in cruce dabo, &c. aut, *firmiter propono hoc facere:*
 dubitat autem, an habuerit intentionem se ad id
 obligandi: judicandum est, non habuisse, ideóque
 non esse votum, sed tantùm propositum. Cùm enim
 verba non significant votum, vel promissionem,
 nec de mente constet, nulla eo in dubio stat possessio
 pro voto, sed remanet dubitanti possessio suæ li-
 bertatis. *Communis D.D.* apud citt.

IV. Notanda autem hic per omnem modum est
 imitatio, quam ex Navarr. l. 2. consil. 5. de voto tra-
 hit Sanch. cit. l. n. 35. *Nisi verba illa alias nu-
 lum propositum significantia, ore, aut mente enun-
 tiantur per modum pacti: v. g. Domine DEUS!
 si sanitatem concesseris, dabo tantam elemosynam.*
vel: da sanitatem, & ingrediar Religionem, &c.
 votum verum erit; quia hæc verba: *faciam, cum
 concesseris: cùm pactum importent, idem significant, ac
 promitto; nam contractus illi innominati in Jure
 innominati, do, vel dabo, ut des; faciam, & facies,
 &c. ut vera pacta, sine dubio veras promissiones
 continent. Unde rectè advertit Navar. ibid. ebriunt*

THEOL. MORAL. PARS III.

M

illum;

illum, qui dixerat: *Da mihi Domine salutem, & continentiam, revera fuisse obligatum voto* I. berat
serviam tibi, intelligendo mente de statu castitatis, & continentiam, revera fuisse obligatum voto requi
 vandam castitatem, ob rationem datam. sis ni
 tē Gobat. *Alph. quadruplici. p. 1. Cas. 1. n. 11.* lum

19 V. Regulam ponit *Valentia in 2. 2. d. 1. pecca*
punct. 1. Quodcumque quis paulò post ter re
 quam quibuscunque verbis aliquid facere, *obliga*
 statim dubitat, an voluerit promittere, & *potest*
 re an verò solum proponere; potest probabili Unde
 dicare, non esse votum, vel promissionem, si tant
 tum propositum. Nam talis voluntatis delib ration
 se obligandi ad aliquid agendum, non solent diat,
 nes tam facile & citò oblivisci: ideòque si comm
 tam citò quis dubitat, præsumitur non habu votum
 lem voluntatem. rò mo

§. II.

Promissio deliberata. delibe
morta

20 **V**otum essentialiter debet esse promissio esset p
ta perfecta, & plena deliberatione: ditum
 rum quis sciens naturam, & obligationem votum
 nè deliberet, & judicet, an materia, voti conratio
 & an sibi conveniens sit, se tali voto in tali identis
 obligare: quâ deliberatione deficiente, tia, &
 (quod maxime debet esse liberum) nullum plena q
 ita *Omnes.* Ratio est: quia votum est obligat
 sibi vovens ipse imponit; atqui imponere sibi ane vo
 gationem, grave quid est, nec rationabile ari esse
 posse sine plena deliberatione, maturo judic
 libertatis imperio imponi: ergo, &c. Adhuc modò t
 us intelligenda sint sequentes *Regulæ,* obstat,

I. Regula, ab omnibus recepta est: Tanta deli-
 beratio requiritur, & sufficit ad votum, quanta
 requiritur, & sufficit ad peccatum mortale: exclu-
 sis nimirum motibus primò primis, in quibus nul-
 lum peccatum; & secundò primis, in quibus solum
 peccatum veniale fieri potest. Sic *Gloss.* communi-
 ter recepta in caput *Mulier. 32. q. 2. Qui potest se*
obligare diabolo (per culpam scilicet lethalem)
potest se etiam obligare DEO, nempe per votum.
 Unde si quis irâ, vel aliâ passione commotus voveat,
 si tantum sit motus, ut rationis iudicium, & delibe-
 rationem ad peccatum mortale requisitam impe-
 diat, vel omninò tollat, ita ut si tunc homicidium
 committeret, peccatum mortale non esset; etiam
 votum invalidum erit defectu deliberationis: si ve-
 rò motus non ita impediatur rationis usum, quin quis
 deliberatè advertat, hic & nunc homicidium sibi
 mortaliter esse illicitum, ideòque tunc commissum
 esset peccatum mortale, etiam votum tali motu e-
 ditum erit validum. Quare, sicut ad peccatum
 mortale, ita etiam ad votum non requiritur delibe-
 ratio omninò matura & diuturna intellectus expen-
 diens omnes circumstantias, omnia concomitan-
 tia, & consequentiâ, &c. dummodò sit deliberatio
 plena quoad usum rationis, ut nimirum quis sciens
 obligationem voti, deliberatè iudicet materiam
 hanc voti esse competentem, & sibi tali voto obli-
 gari esse conveniens. Unde rectè notat *Navar. n. 36.*
 votum ex calore iracundiæ editum esse validum,
 dummodò talis passio rationis usum non impediatur. Nec
 obstat, quòd tale votum absque exacta discussione
 editum

editum venialem saltem culpam imprudentem
volvat; acceptat enim Deus tale votum; nec
dem ad meritum, quia defectuosum, attamen
ligationem ac debitum, utpote validum, seu
cienti cum deliberatione editum, ut supra in
notatum est.

22 II. Omni ergo jure invalidum est omne
emissum, non tantum ex motibus primis
terroris, timoris, amoris, & similibus
plenum usum rationis & deliberationem,
que intellectus advertentiam prævenientibus
peccata esse non possunt; sed etiam ex motibus
secundo primis cum aliquali semiplena ad
intellectus (qualis est in semidormiente,
&c.) in quibus motibus, etsi peccatum veniale
possit, votum tamen emissum simpliciter est
ita ut nec sub peccato veniali obliget ita
uti contra *Paludanum*, *Navar.* & alios est
muni rectè docet *Sanch. l. 4. moral. c. 1. n. 1.* ita, aut
tio diversitatis est: quia ad peccandum
sufficit defectus quicunque quomodo
litus, qualis etiam est in motibus secundo
circa objectum malum: at verò ad obligandum
voti requiritur directa, & deliberata voluntas,
ad hoc, ut quis obligatorie disponat de suis
requiritur, ut habeat perfectum dominium
actuum, quale non habetur in primis
etiam secundo primis.

23 III. In dubio deliberationis sufficientis
tum validum requisitæ, regula universalis est
docunque quis certus est, se emisisse votum

rone promittendi; & obligandi se ad id, quod voto
 promissum est, dubitat autem, an habuerit sufficien-
 tem deliberationem, plerumque votum censetur ob-
 ligare: quia tunc melior est conditio voti possiden-
 tis suam obligationem; & homo voluntariè faciens
 votum, jam spoliavit se possessione suæ libertatis:
 & quia rarò admodum contingit defectus delibe-
 rationis sufficientis: ideò ex communiter acciden-
 tibus præsumitur debitam deliberationem aduis-
 se: ut multis citatis latè probat Sanch, *lib. 1. de Ma-
 trim. disp. 8. n. 8. & lib. moral. c. 1. à n. 10.* Dixi
 autem *plerumque*: nam regula hæc ad casus parti-
 culares non semper locum habet, sed exceptiones
 patitur. Igitur

IV. In casu particulari attendendæ sunt causæ
 præsentæ causantes indeliberationem, seu defectum
 deliberationis ad votum requisitæ. Eæ causæ pos-
 sunt esse aut ætas tenera, aut passio vehemens, subi-
 ta, aut ebrietas, somnus, phrænesis, aut amentia diu-
 rior. I. Quando dubitatur de sufficienti delibe-
 ratione ob defectum ætatis, ita distinguunt DD.
 communiter: si vovens, quando emisit votum, excessit
 annum septimum, præsumitur defectus usûs ratio-
 nis, & deliberatio, adeòq; votum validum, & obliga-
 torium; si autem certus sit, tunc non attigisse annum
 deliberationis sufficientis, ideòq; votum nullum.
 At quid si de hoc ipso dubitetur, an scilicet quis at-
 tegerit annum septimum, nec ne? Sanchez quidem
lib. 4. Moral. c. 1. n. 14. eòque & aliis citatis
Diana p. 4. nr. 3. resol. 10. voluit pro voto præ-
 sumendum esse, eò quòd de voto constet, excusa-

tio autem dubia sit; & quia rarissimè ante septimum
 annum emittuntur vota, vel iuramenta, in
 in tali dubio ex communiter contingentibus
 mendum in favorem voti, esse nimirum emittendum
 post septennium, & ideo validum. *Omnino
 biliter.* Certè tamen æquè probabiliter oppo-
 tenet *Castro-Palaus* cum *Tamb. l. 1. Decal. 7. verb. atas n. 7.* Quia reverà hic non potest
 stare de vero voto; quia rationabiliter dubitatur
 aliquo constituyente essentiam voti, scilicet de
 tione sufficienti, in tam tenera ætate non
 menda. Huic ego assentior: moneo tamen
 tate præditum, ut pro majori securitate
 2. Quando dubitatur de sufficienti deliberatione
 quòd votum vel promissio facta fuerit tempore
 bitæ passionis, iræ, terroris, &c. item tempore
 tatis, somni, phrænesis, &c. irerum præsumitur
 pro voto, & voventem obligari, probabiliter
 tius tenet *Sanch. lib. cit.* eò quòd rursus con-
 promissione, dubitetur autem de executione
 Deinde qualitas, quæ naturaliter inest, semper
 esse supponitur, nisi clarè constet de opposi-
 usus rationis naturaliter homini inest: ergo
 actionibus semper inesse præsumi debet, nisi
 constet oppositum. At rursus non improbat
 negat cum aliis *Castro-Palaus cit. tom. 1. p. 11.*
 p. 11. Non enim omninò est verum, tunc con-
 de promissione; cum enim dubitatur, an
 sufficientis deliberatio, dubitatur de eo, quòd
 tialiter requiritur ad promissionem: ergo dubitatur
 de ipsa promissione: atqui promissio facta in

non pra
 de suffi
 votum
 mentis
 Quòd
 fuit v.
 cida in
 tâ, verè
 sumitu
 sufficie
 quente
 quando
 ut in p
 non ca
 vi dura
 re sanæ
 proind
 tus. D
 liberati
 ne, iisc
 de inter
 mentur
 pactum
 facilis.
 VO
 ta
 7a. Om
 ex priv
 assentia

non præsumitur: ergo, &c. 3. Quando dubitatur de sufficienti deliberatione ex eo, quòd dubitetur, an votum fuerit emissum tempore amentia, vel sanæ mentis: iterùm sic distinguit *Sanch. cit. num. 15.* Quòd si amentia circa tempus voti emissi diuturna fuit v. g. aliquot mensium, etsi constet habuisse lucida intervalla, nihilominus habitâ diligentia debita, verè dubitat quis, quando emiserit votum, præsumitur emisisse tempore amentia, adeoque sine sufficienti usu rationis, & deliberatione, & consequenter votum esse invalidum. Secùs dicendum, quando amentia tantùm brevi tempore duravit, ut in phrænesi, vel ebrietati: tunc enim in dubio, non cadit præsumptio in tempus amentia tam brevi durantis, sed præsumitur votum emissum tempore sanæ mentis, cum sufficienti deliberatione, ac proinde esse validum, nisi aliundè probetur defectus. Dicta hæctenus utroque §. de intentione, ac deliberatione requisita ad votum, eadem prorsus ratione, iisdemque casibus intelligi, & applicari debent de intentione, & deliberatione requisita ad iuramentum promissorium, & quamvis promissionem, pactum, vel contractum validum, & applicatio est facilis.

§. III.

Promissio Voluntaria.

Votum essentialiter debet esse promissio voluntaria, seu cum libero voluntatis consensu facta. Omnes. Ratio sæpiùs data est: quia votum est ex privata, quam quis sibi ipsi imponit: atqui lex essentialiter consistit in imperio voluntatis per intel-

M 4

telle-

tellectum enuntiatum: ergo etiam votum re-
 liberum voluntatis imperium, seu decretum,
 vovens se Deo obligatum velit ad quidpiam
 standum, vel omittendum. Hinc breviter re-
 ex latius dictis in materia de actibus humanis

26 I. Omni jure irritum est votum emissum
 norantia, errore, vel dolo versante circa substantiam
 rei promissæ: quia incogniti nulla voluntas
 quis sacrum Ordinem suscipiat ignorans eius
 nexum, vel erroneè credens ei non esse annexum
 votum castitatis; non tenebitur voto, quod
 est, sed solum ex præcepto Ecclesiæ, si talis in
 suscepto ministrare velit. Ex communi Lay-
 l. 4. tr. 4. c. 1. n. 5. Si quis Religionem professus
 ignorans in ea esse interdictum, vel putans
 ea conjugium. Si vovisti peregrinationem
 tantam, erroneè putans tantum distare decem
 arius, cum tamen distet sexaginta, vel amplius
 vovisti peregrinationem in Terram sanctam,
 posse confici itinere pedestri per terram, cum
 mare transfretandum sit, &c. irrita sunt vota
 ignorantia, vel error versatur circa substantiam
 promissæ, saltem quoad magnam partem.

Cape casu vulgari. Tenuis Opifex in
 periculo submersionis vovit, si evaderet, ad
 mum Sacellum Beatæ Virginis offerre nummulum
 quem manu in sacculum missa apprehendit
 putans monetam esse argenteam aliquot cruciatos
 rorum; sed apertâ manu deprehendit nummulum
 aureum, seu ducatum, quem nuper operari
 mercedem acceperat, anxius interrogat Parochum

an ex voto suo teneatur hanc totam ferè suam opu-
 lentiam Beatæ Virgini offerre: Rectè responsum est,
 non teneri, sed satisfacere, si offerat nummum ar-
 genteum ejusdem, vel paulò majoris quantitatis;
 quia verè error erat circa substantiam, & intentio
 voventis non poterat se extendere ad illum nummum
 aureum, de quo minimè cogitabat. Eâdem ratione
 dicendum, si erraret in fine principali intento à vo-
 vente, seu causa principali motiva vovendi, ut aliàs
 quis positivè nollet vovere. Ut si vovisti alere hunc
 pauperem, erroneè putans esse tuum] consanguine-
 um, cum tamen minimè sit. Si vovisti eleemosynam
 dare peste laborantibus in hac civitate, & reverà
 nullus laboret peste &c. irrita manent vota tua; quia
 deficit finis principalis à te intentus. Sed de hoc
 latius *cap. seq.* ubi de cessatione votorum.

II. Si ignorantia versetur solùm circa acciden-²⁷
 tia rei promissæ, votum nihilominus erit validum.
 Cum enim accidentia sint connexa substantialibus
 rei promissæ, qui ipsam substantiam vovet, cense-
 tur etiam vovere accidentalia, quæ expressè non
 excipit. Ut si vovisti Religionem Carthusianam,
 solùm ignorans in ea esse perpetuam à carnibus ab-
 stinentiam, et si fortassè non voveres, si scires, ob-
 ligaris votò. Ita Suar. *lib. 1. de voto. c. 12. n. 3.* Sanch.
cit. lib. 4. c. 2. n. 6. Valentia, aliisque citatis. Laym.
ibid. n. 5. Secùs dicendum de errore positivo, vel
 dolo: hic enim irritat votum, non tantùm si circa
 substantialia, sed etiam si versetur circa accidentalia
 voti, quæ secundùm voventis intentionem notabi-
 liter objectum immutant. Ut si vovisses eandem

M 5

Re-

Religionem Carthusianam proprio errore, vterius dolo deceptus, positivè credens in calumsum carniū: alioquin si scires non licere, minovovisses, non teneris voto, utpotè irrito. *munis apud cist.* Ratio: quia sic Religionem non absolutè vovisti, sed ut affectam, vel moditam tali conditione, vel circumstantiâ: quæ accidentalis respectu objecti materialis voti, et men essentialis respectu objecti formalis voti per se à vovente intenta: quæ, si desit, notabiliter immutat objectum voventis: ut optimè exp*Suar. c. 11. n. 11.* Excipitur tamen votum Professionis, quod ob nullum errorem, vel lum substantiam rei non attingentem infirmitatque in eo, cum semper matura & diuturna anni deliberatio præcurrat, vix unquam admittitur ignorantia invincibilis.

28 III. Omni jure validum est votum emissum quocunque metu, siye ab intrinseco orto, ut in periculo mortis ex infirmitate, naufragio, peste, siye ab extrinseco incusso ab homine, ut ab hoste, latrone &c. dummodò rationem non perturbet (quo casu ipso jure naturæ maximè irritum effectum, sed hoc rarum, & non facilè præsumendum nisi tempore voti quis manifesta perturbationis signa dederit) aut ipsum votum injustè non extorquetur. *Ratio est:* quia talis metus actum à se cautè relinquit simpliciter Voluntarium, etsi secundo quid causet involuntarium, simpliciter enim non vovere, & solum affectu inefficaci nollet vovere, si metus urgeret, & latius explicatum suo loco:

rum autem voluntarium sine dubio est validum :
ergo &c.

IV. Excipitur semper : *nisi ipsum votum metu gravi & injusto extortum sit* : tunc enim irritum , & invalidum est votum , non tantum jure humano canonico expresso c. *Perlatum*, & *aliis de his, quæ vi*, sed etiam jure naturali. Ratio enim naturalis est; quia ut ait D. Bonaventura 3. dist. 39. a. 3. q. 2. *Deus vult sacrificia voluntaria, non coacta*. Non enim acceptat Deus tale votum metu injusto extortum : ut si frater fratri mortem minetur, nisi resignatâ hæreditate Religionem, vel Clericatum voveat &c. ne videatur approbator injuriæ, & iniquitatis, tale votum extorquentis per metum injustè incussum : quemadmodum neque homo probus promissionem sic injuriosè, & injustè aliundè extortam sibi factam acceptaret, & talis promissio irrita censeretur, & ad arbitrium promittentis revocabilis. Communis DD. Insuper in Conc. Trid. *ff. 25. c. 18. de Regularibus*, excommunicationis sententia lata est in eos, qui virginem, vel aliam fœminam ad Monasterium ingrediendum, vel Professionem emittendam injustè coegerunt.

Dictum notanter I. Votum ex metu *gravi*: nimirum cadente in constantem virum, ut mortis, amissionis hæreditatis &c. juxta dicta suo loco : quæ tamen gravitas metus expendenda est etiam maximè ex qualitate personæ, ex metu voventis. Interdum enim apud filios, vel filias-familias plus valet timor reverentialis erga Parentes, vel Tutores, quam apud alios timor per minas, vel verbera

incussus. Ideòque tali timore voventes in for-
 tem conscientiaè liberi censendi sunt. 2. Votum
 tu gravi, & *injusto*. Si enim metus incutiatur
 naturaliter, ut in periculoso morbo, naufragio
 vel moraliter ob justam causam, ut si Magistrus
 um mortis damnat ad supplicium, nisi Religio-
 vovere vellet v. g. votum validum erit; quia
 justè incussus est, & quidem in favorem Re-
 Votum metu gravi, & injusto *extortum*. De
 enim metus incuti directè eo fine ad *extorquen-*
 votum, ad hoc ut votum invalidet. Quòdlibet
 alio modo, vel fine, quantumvis gravis, & im-
 incutiatur metus, votum tuum factum val-
 manebit: v. g. si ad evadendum manus latronis
 inimici mortem minantis, vel intentantis, De-
 quid voveas, validum erit votum: quia est
 metu, cum metus non fuerit incussus eo fine,
 voveas: sed occasione metus injustè incussi, tu
 te elegisti votum ad Deum, ut medium evades
 eodem prorsus modo, quo in morbo, vel naufr-
 voveras: quod benè notandum. Atque eadem
 tione resolvendum in Matrimonio, sponsalia-
 liisque contractibus ex metu factis, ut suo loco
 tius est ostensum.

§. IV.

Promissio facta DEO.

30 **P**romissio essentialiter constituens votum
 priè dictum *debet esse facta ipsi Deo*, seu directè
 ad ipsum Deum (saltem ultimè) ita ut per
 homo maneat principaliter & immediatè obli-

as ipsi Deo. Omnes cum S. Thom. 2. 2. q. 88.
 a. 5. ad 3. Ratio est: quia votum est actus Religio-
 nis, seu Patriæ, quo homo speciali cultu se Deo ob-
 ligat ad aliquid agendum, vel omittendum: homi-
 nes enim propriè voventes intendunt præstare im-
 mediatè Deo obsequium, reverentiam, & cultum
 supernaturalem. Quòd autem etiam B. Virgini,
 & Sanctis vota fiant, intelligi potest omnibus mo-
 dis iisdem ferè, quibus supra juramenta per Sanctos
 fieri posse, dictum est. Applico breviter.

I. Sic: ut vota fiant B. Virgini, & Sanctis non
 absolute, & in se, sed ut relatis ad Deum, & qua-
 tenus in eis specialiter Deus relucet: adeò ut pro-
 missio per suos Sanctos primariò, & ultimè fiat
 ipsi Deo: vel, (quod ferè coincidit) quemadmo-
 dum Altaria, & Tempia dicuntur Sanctis dedicari,
 cum tamen principaliter dedicentur soli Deo, &
 secundariò solum in honorem, & memoriam San-
 ctorum; ita dicantur vota Sanctis nuncupari, cum
 tamen reverà propriè fiant soli Deo principaliter, &
 secundariò solum in honorem, vel memoriam ali-
 cujus Sancti. Vel, adhuc faciliùs explicant alii:
 Sic, ut votum principaliter fiat ipsi Deo, & Beatæ
 Virgini, vel Sanctis solum ut testibus, Advocatis,
 & intercessoribus apud Deum. Sic enim Suarez
 & alii explicant solemnem vovendi formulam Re-
 ligiosorum: *Voveo, & promitto Deo Omnipoten-
 ti, & B. Virgini MARIÆ, & omnibus Sanctis & c.*
 sensum habere: *Voveo Deo, coram B. Virgine, &
 Sanctis, tanquam testibus, & Advocatis.* Et
 sic facta erunt verè vota propriè dicta; utpotè ve-
 re

rè ipsi Deo facta, ut etiam notavit *D. Thom.* 1.
88. art. 5. ad 3.

32 II. *Sic*: ut vota fiant Sanctis absolute ad eorum
honorem, & contestationem eorum excellentiam
supernaturalis, gloriae, beatitudinis absque actuali
latione in Deum, & absque ulla intentione talis
to se obligandi ipsi Deo, sed solum ipsi B. Virgini
vel tali Sancto: & sic non erunt vota proprie dicta
actus virtutis Religionis, ut ex se patet; erunt tamen
promissiones sacrae & actus virtutis *Dulia*, seu
servantiae singularis Sanctis debitae, atque ex ea
Dulia vel *Hyperdulia* virtute obligantes: &
omnino licita. Si enim B. Virginem, & Sanctum
licite possum adorare, seu colere cultu aliquo
ipsis competenti, ut ex dictis in primo Præcepto
constat, cur non possum etiam licite eis aliquid
mittere ob eorum excellentiam supernaturalem
notandam? promissum autem, praesertim tantum
erum, utique cadet in debitum sacrum: ergo
Notanda est haec doctrina maxime propter reservationem
votorum. Si enim hoc secundo modo
teriam reservatam, utpote continentiam perpetuam
Religionem, peregrinationem, unam ex tribus
voveas B. Virgini, & Sancto alicui, votum
erit reservatum Pontifici, sed dispensabile ab Episcopo
scopo, vel Privilegiato.

33 III. Cape hoc practico casu: Puella annorum
quindecim cupiens B. Virgini praestare aliquid
tum: dicit expressè: *Sanctissima, & Purissima*
MARIA promitto tibi meam virginitatem in
perpetuum. Quale nam hoc votum? optime ponit

bat. *Alph. quadrupl. p. 1. de voto casu 10. n. 237.*
 & *Sanob.* Similes puellas, & pueros (casus enim
 valde frequens) debere reflexe interrogari, utrum,
 quando ejusmodi verba protulerunt, revera cogi-
 taverint tantum de Dei Matre, & non de DEO? si
 ita affirmant, judicandum est, non esse votum pro-
 prie dictum, nec consequenter reservatum, sed ac-
 tum Hyperdulæ; sicut & universaliter, quoties-
 cunque constat, eos tali actu revera intendisse co-
 lere solum B. MARIAM Virginem, atque ei soli se
 se immediate obligare, juxta paulo ante dicta. Quod-
 si vero asserant, se quidem tunc etiam cogitasse de
 promissione faciendâ ipsi DEO, sed solum ejus Ma-
 tri, etiam tunc erunt censendi non fecisse votum
 proprie dictum; quia nihil volitum, nisi præcogni-
 tum, vel præcogitatum.

IV. Tandem in dubio; an talis intenderit sua
 promissione se obligare ipsi DEO, an solum B.
 Virgini, præsumetur se obligasse, suamque casti-
 tatem verè obtulisse ipsi DEO ad honorandam ejus
 Matrem, uti resolvit idem Gobat *ibid. casu 1. n.*
 21. Ratio sumenda ex dictis: quia qui profert
 verba verum votum significantia, nisi aliud aliunde
 constet, præsumendus est verè vovisse, & ipsi DEO,
 etsi in honorem ipsius Matris vel alterius Sancti.
 Atque ex dictis constare debent definitionis voti
 priores particule: *Promissio deliberata facta Deo.*
 Particulæ reliquæ: *de meliori bono* objectum, se i
 materiam voti exprimunt; jam latius explican-
 dum.

SE-